

Södervik – Kulturmiljöbeskrivning

Bakgrund och syfte

I orten Södervik, beläget cirka 27 km norr om Umeå, upprättas ett detaljplaneföreslag av Umeå kommun. Planförslaget innebär en förtätning i form av avstyckning av upp till 20 tillkommande bostadsfastigheter och utökande av byggrätter för befintliga fastigheter för att möjliggöra för permanent boende. Befintlig kulturmiljö i området är inför planläggningen okänt. Syftet med kulturmiljöbeskrivningen är att identifiera värdefull bebyggelse, bebyggelsemönster, landskapsrum och eventuella andra värdebärare som planförslaget bör eller behöver ta hänsyn till. Kulturmiljöbeskrivningen är upprättad av Umeå kommun hösten år 2022.

Historik och värdebärare

Småstugeområdena byggdes av ekonomiska skäl oftast på planmark i dalgångar, på äldre jordbruksmark, och med sparade höjdparter insprängda i fritidshusbebyggelsen, en beskrivning som även passar in på Södervik. De öppna åkrarna utgör välgörande landskapsrum och uppskattade utemiljöer.

Den gällande planen för aktuellt område är en äldre byggnadsplan för fritidsändamål (2480K-P59/1972) och medger bostäder, friluftsbad, småbåtshamn och båtanläggning, samt ett skyddsområde för vattentäkt. När byggnadsplanen gjordes var fastigheterna närmast vattnet bebyggda och planen medgav ytterligare möjlighet till fritidshusbebyggelse på ovasidan vägen från sjön sett, i en till tre rader, sammanlagt ett tjugutal tomtplatser. Fritidshusplanen får nu anses fullt utbyggd.

Bebyggelsemönster /utveckling

Inom områdena för bostadsändamål gäller fristående små fritidshus uppförda i ett plan med sadeltak. Byggrätterna är reglerade till 80 - 100 m² och med mindre komplementbyggnader. Den till 30 grader reglerade takvinkeln och byggnadernas skala ger området ett lågmält öppet intryck. I området finns någon enstaka obebyggd tomtplats idag.

Sommarstugeområdets enhetliga karaktär, småskalighet, höjd, kulör och placering gruppvis, förstärks ytterligare av grönskan och mellanrummen i bebyggelsen. Huvudbyggnaderna har likartad placering i förhållande till vägen.

Landskapsrum och bebyggelse

Karaktäristiskt för fritidshusbebyggelsen nedanför vägen mot vattnet, är placeringen i strandkantens absoluta närhet. Fastigheterna är relativt tätt bebyggda, både i gårdsgrupperingen och merparten av huvudbyggnaderna har långsidan vänd mot sjön. Tomtplatserna har en vegetation bestående av tallar och lövträd. Det finns små släpp mellan fastigheterna på ett fåtal ställen i planområdet, tänkta att ge tillgång till sjön för bebyggelsen på ovasidan av vägen. Önskvärt och välgörande vore att de små, få och smala passagerna mellan bebyggelsen nedanför vägen blev fler alternativt större.

Området närmast vattnet är så gott som ianspråktaget av sommarstugorna och det saknas en fri passage för allmänheten att åtnjuta närheten till sjön. Den del av området som upplevs tillgänglig för allmänheten, är den kring och å den allmänna badplatsen.

Fritidshuset på motsatt sida vägen är placerade med 30 - 50 meters indragning från vägen och ligger väl avskilda, med en blandning av skogspartier och öppna fält bestående av igenvuxen odlingsmark mellan husen. Blandningen av skog, åker, småskalig bebyggelse, ger bebyggelsen på ovansidan vägen en öppen karaktär då fastigheterna är placerade glest, ligger något högre och med större utblickar mot vattnet.

Karaktäristiskt för områdets bebyggelse är förutom skalan, fasadernas träpanel, flertalet har stående träpanel med tunn lockläkt i faluröd kulör med några undantag i mättad grå kulör. Takmaterialen är plåt, papp i några fall tegel.